

Michal Radvan a kolektiv: Finanční právo a finanční správa – berní právo

Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2008. 509 s.

Michaela Moždiáková*

V koedici Masarykovy univerzity a brněnského nakladatelství Doplněk vyšlo v druhé polovině roku 2008 první vydání publikace *Finanční právo a finanční správa – berní právo*, kterou zpracoval autorský kolektiv vyučujících katedry finančního práva a národního hospodářství Právnické fakulty Masarykovy univerzity

ve složení Michal Radvan, Petr Mrkývka, Ivana Pařízková a Dana Šramková. Tato vysokoškolská učebnice navazující dílčím způsobem na oblíbený dvoudílný spis *Finanční právo a finanční správa* autorského kolektivu pod vedením Petra Mrkývky z roku 2004 je první z řady plánovaných učebních pomůcek v edici *Finanční*

* Mgr. Michaela Moždiáková, doktorandka Katedry finančního práva a národního hospodářství, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

právo a finanční správa, která je, jak zdůrazňuje její podtitul, zaměřena především na právo berní, tedy na právo, jehož předmětem regulace jsou daně a poplatky.

Systematicky je práce (kromě úvodu, poznámek o autorech a seznamu zkratk) segmentována do osmnácti nesterilně obsáhlých kapitol, které jsou následně členěny na další podkapitoly dle šíře a hloubky popisované materie. Úvodní a nejvíce rozsáhlé kapitoly jsou věnované obecné charakteristice berního práva, správě daní a daňovému řízení, dále se autoři postupně zabývají jednotlivými prvky soustavy daní České republiky (klasifikace dle objektu zdanění), soustavou poplatků České republiky, celním právem a v samotném závěru učební pomůcky krátce rozebírají mezinárodní aspekty berního práva. Na počátku každé z kapitol se nachází kvalitně zpracovaný přehled základní literatury vztahující se k danému tématu, v textu pak lze nalézt místy vcelku bohatý poznámkový aparát odkazující na konkrétní zákonná ustanovení a zdůrazňující vybraná soudní rozhodnutí, čímž se jinak nutně převážně teoretické pojednání přibližuje alespoň v některých okamžicích aplikační praxi.

Velice zajímavým se jeví výklad obsažený v první kapitole této publikace pojmenované *Berní právo – obecná ustanovení*, konkrétně pak v její poslední podkapitole (str. 56 an.) s názvem příhodně zakončeným otazníkem – *Berní právo jako samostatné právní odvětví?*, který Michal Radvan za kolektiv autorů v úvodu označuje jako „provokativní“. Ve zmiňované pasáži se kolektiv autorů zamýšlí nad samostatností berního práva jako právního odvětví a konstatuje, že tři ze čtyř odvětvotvorných kritérií považuje za zcela naplněné. Samostatným a specifickým předmětem právní úpravy berního práva jsou dle autorů „*společenské vztahy, je-*

jichž objektem jsou daně, poplatky a případné odvody, pokud jsou příjmem státního rozpočtu, územních rozpočtů, státních fondů nebo Národního fondu“, metodou právní regulace pak „*administrativněsprávní metoda modifikovaná o soukromoprávní prvky za použití auto-aplikace*“, dále je rozebírán systém berního práva a systémová soudružnost norem. Problematickým je čtvrté kritérium, tedy společenská akceptace berního práva jako samostatného právního odvětví v České republice, které autorský kolektiv považuje za nenaplněné, zejména proto, že berní právo je většinou českých autorů považováno pouze za subsystem fiskální části finančního práva, a že je patrná jistá neochota zákonodárců k jeho kodifikaci. Nicméně v závěru podkapitoly je konstatováno, že ke společenské akceptaci berního práva vzhledem k jeho dlouhé tradici a dle zahraničních zkušeností (Polsko, Slovensko) brzy dojde i v České republice.

Publikaci lze vytknout, vzhledem k tomu, že se jedná o učební pomůcku, především absenci nákresů časových os v části zaměřené na správu daní a daňové řízení, schémat v kapitolách věnovaných jednotlivým daním a poplatkům a věcného rejstříku. Zmiňované části by jistě usnadnily orientaci v díle tohoto rozsahu a napomohly hladšímu chápání vysvětlované materie ze strany studentů magisterských studijních programů, pro které je tato učebnice primárně určena. Velkým kladem prezentovaného spisu je pak zejména široký a bohatý přehled relevantní literatury a komplexnost, se kterou problematiku berního práva zpracovává v jediném svazku. Je nasnadě, že jde o shrnující aktuální materiál vhodný nejen pro studenty vysokých škol, ale pro každého, koho se berní právo dotýká.